

Pia Kauma kok ym.

Kirjallinen kysymys Irakin kanssa neuvoteltavasta turvapaikanhakijoiden palautussopimuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Vuonna 2015 Suomeen saapui yhteensä 32 500 turvapaikanhakijaa, joista irakilaisia oli 20 500. Heistä noin puolet sai kielteisen turvapaikkapäätöksen. Samaan aikaan kielteisten ja lainvoimaisten turvapaikkapäätösten määrä on kasvanut. Täytäntöönpanokelpoisten palautuspäätösten ruuhka on vasta edessäpäin, sillä täytäntöönpanokelpoista päätöstä odottavista henkilöistä jo pelkästään irakilaisia on maassa useita tuhansia.

Irakin kohdalla kielteisen päätöksen saaneiden palauttaminen on takkuillut, sillä Irak ei ole riittävän halukas ottamaan takaisin kansalaisiaan, joilla ei ole Suomessa laillista lupaa oleskelulle. Suomen ulkoministeriön tulisi edellyttää Irakilta vahvemmin kansainvälisten pelisääntöjen noudattamista, etenkin kun Suomi tekee Irakissa merkittävää työtä talouden ja elinolosuhteiden parantamiseksi.

Valtioneuvoston selonteon VNS 4/2018 vp mukaan vuonna 2019 suoraa taloudellista tukea on tarkoitus antaa ulkoministeriöltä ja puolustusministeriöltä yhteensä noin 25 miljoonaa euroa. Tätä taustaa vasten on ongelmallista, että Irakin kanssa neuvoteltava kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden henkilöiden palautussopimus ei ole edennyt. Palautuksista kieltäytyminen on ristiriidassa myös Irakin oman perustuslain kanssa.

Ongelmaan on kiinnittänyt huomiota myös valtiovarainvaliokunta talousarviomietinnössään joulukuussa 2017: "Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneen jääminen Suomeen päätöksestä huolimatta rapauttaa järjestelmää ja sen uskottavuutta sekä lisää sisäisen turvallisuuden riskejä." Eduskunnan hyväksymässä mietinnössä todetaan lisäksi: "Valiokunta kannustaakin hallitusta edelleen solmimaan palautussopimuksia kohdemaiden kanssa. Erityisen tärkeää sisäministeriön mukaan on saada toimiva palautussopimus Irakin kanssa."

On ongelmallista ja vaikeasti perusteltavissa, jos maa kieltäytyy ottamasta takaisin omia kansalaisiaan ja samaan aikaan edellyttää kansainvälistä apua. Siksi Suomen tulisi miettiä avun ehdollistamista tai vastavuoroistamista yhdessä muiden EU-maiden kanssa. Erityisen merkityksellistä on sitouttaa Euroopan unionin suuret maat ongelman ratkaisemiseen, jotta toivottu tulos saadaan aikaan. Palautussopimus tarvitaan, ja Irakin samoin kuin muiden maiden tulee noudattaa yhdessä sovittuja pelisääntöjä.

Kirjallinen kysymys KK 329/2018 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo edistää turvapaikanhakijoiden palautussopimuksen solmimista Irakin kanssa ja

aikooko hallitus ehdollistaa Irakille tarjottavaa apua sopimuksen aikaansaamiseksi?

Helsingissä 28.8.2018

Pia Kauma kok
Kari Tolvanen kok
Pauli Kiuru kok
Markku Eestilä kok
Jukka Kopra kok